امانتۇر:

"بۇقارانىڭ جۇزىندەگى كۇلكى قىزمەتىمنىڭ قوزعاۋشى كۇشى"

□ ٴتىلشىمىز چىن چياڭژي

10 - ايدىك 1 - كۇنى تۇستەن بۇرىن، مەملەكەت ەلەكتر تورابى شينجياڭ ەلەكتر شەكتى سەرىكتەستىگى موڭغۇلكۇرە اۋداندىق ەلەكترمەن قامداۋ سەرىكتەستىگى سارقوبى اۋىلى ەلەكترمەن قامداۋ بولمەشەسىنىڭ باستەعى امانتۇر يسامادين تيان - انمىن الاڭىندا جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 70 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ جيىنالىسىنا قاتىناسىپ، ناق مايداندا اسكەري پارات سالتى مەن بۇقارالىق شەرۋ قيمىلىن تاماشالادى.

جۇڭتقا عانا "مەملەكەتتىك ۇلتتار بىتىماعى، العاباسارلىعىنداعى ۇلگىلى جەكە" داڭق اتاعىن العان امانتۇر تەلەفوندا قۇانىشتى كوڭىل كۇيىن باسا الماي بىلاي دەدى: "مۇنداي سالتاناتتى ٴوز كوزىممەن كورەتىن وراي بولادى دەپ ەشقاشان ويلاپ كورمەپپىن. جۇڭگولىق رەتتەندە، مەن ەرەكشە ماقتانامىن جانە شاتتانامىن، قايتىپ بارعانىنان كەيىن، بەيجيڭدە كورگەن - بىلگەنىمنىڭ ٴبارىن اۋىلداستارىما ايتىپ بەرەمىن".

بيىل 45 جاستاعى امانتۇر بىلتىر ىرىقتىلىقپەن قىستاقتا تۇرۋدى ٴوتىنىش ەتىپ، مەملەكەت ەلەكتر تورابى شينجياڭ ەلەكتر شەكتى سەرىكتەستىگى بىلە ەلەكترمەن قامداۋ سەرىكتەستىگىنىڭ نىلقى اۋدانى قاراشۇ اۋىلى ۇلكەن قاراشۇ قىستاعىندا تۇراتىن "ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" قىزمەت ەتىرەتىنىڭ مۇشەسى بولۋ.

ەلەكترمەن قامداۋ بولمەشەسىنىڭ باستىعىنان "ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" قىزمەت ەتىرەتىنىڭ مۇشەسى بولۋعا دەيىن امانتۇردىڭ قىزمەت ورنىندا وزگەرىس بولعانىمەن، ٴبىراق ونىڭ نەگىزگى ساتىعا تامىر تارتىپ، ۇلتتار بىتىماعىن قوزعاۋ بەكىمى مەن ارەكەتىندە ەشقانداي وزگەرىس بولمادى.

2018 - جىلى قىستاق تۇرعىنى ما لانحۇا 2 رەت ناۋقاستانىپ قالىپ، شيپاحاناعا جاتىپ ەمدەلەدى، امانتۇر بار زەيىنىمەن قارايلاسىپ، ونىڭ قورا - جايىن تازالايدى، سوندداي - اق ٴوز قالتاسىنان اقشا شعارىپ، ونىڭ ٴۇيىنىڭ قۇبىر سۇىن وزگەرتۋگە كومەكتەسەدى، ەمدەلۋ قاراجاتى جەتسىپەۋدەي قينىشىلعىن شەشۋگە كومەكتەسەدى.

ناۋقاستان ايىعىپ، شيپاحانادان شىققان سوڭ، ما لانحۇا امانتۇردىڭ جىگەرلەندىرۋى مەن كومەگىندە اۋىلدىڭ نەگىزگى كوشە جولى بويىنان ٴبىر ٴۇيدى جالعا الىپ تاڭعى اس ساتادى، قازىر كىرىسى ورىنقتى، ساۋداسى بارعان سايىن جاقسارۋدا.

قىستاق تۇرعىنى جاڭ شىڭجۇن نەرۋ اۋرۋنا شالدىعىپ، تۇرمىستا ٴوزىن - ٴوزى مەڭگەرە المايتىن. 2018 - جىلى كۇزدە جاڭ شىڭجۇننىڭ قىستان جايلى ٴوتۋى ٴۇشىن، قىستاق ونى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتى اۋلاسىندا تۇرۋعا ورنالاستىرادى. وسىدان باستاپ، امانتۇر وعان ىرىقتىلىقپەن قارايلاسىپ، شاشىن الىپ، تاماعىن جەتكىزىپ، بولمەسىن تازالاپ بەرىپ، ونىڭ "مەيىربان كۇتۋشىسىنە" اينالادى.

قىستاقتا وتباسالارىن ارالاعاندا امانتۇر قىستاق تۇرعىنى قانات تۇردىقوجانىڭ ۇيىندە 4 جان بارلىعىن، ەكونوميكالىق كىرىس قاينارى جالاڭ، كىرىسى تومەن ەكەندىگىن، مال قوراسى قۇلاپ قايتا سالۋعا قارجىسى جەتپەي، مالىنىڭ قىستان وتۋىنە نەپال ەتىپ وتىرعاندىعىن ۇعىسادى، سونىمەن وعان كومەكتەسىپ جاڭا قورا سالىپ بەرەدى.

بۇقارا ٴۇشىن قىزمەت ەتكەن، ۇلتتار بىتىماعىن قورعاعان مۇنداي ٴبىر - بىرلەگەن كىشكەنە دىستەردى امانتۇر ون قانشا جىلدان بەرى ٴۇزىپ كورگەن ەمەس. ول سارقوبى اۋىلى ەلەكترمەن قامداۋ بولمەشەسىندە قىزمەتكەرلەر مەن جۇمىسشىلاردى باستاپ، اۋىل - قىستاق باستاۋىش مەكتەپتەرىنە بارىپ، 40 ادام (رەت)تەن استام وقۋعا كومەك كورسەتتى، جەتىم - جەسىر، مۇگەدەك، قينىشىلعى بار وتباسالارىنا 100دەن استام رەت بورىشتى قىزمەت وتەدى، سوندداي - اق ەلەكترمەن قامداۋ بولمەشەسىنەن "مەيىربان ەرەن بازارى"ن اشىپ، قاراستى اۋماقتاعى قينىشىلعى بار ەگىنشى - مالشىلارعا كومەكتەستى.

"ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇزىندەگى كۇلكى قىزمەتىمنىڭ قوزعاۋشى كۇشى. اۋىلداستارىدىڭ بۇكىل ەل حالقىمەن بىرگە جاپىراي دوڭگەلەك داۋلەتتى جۇزەگە اسىرۋى ٴۇشىن، مەنىڭ دىستەگەن بارلىق قىزمەتىم تاتيدى"، - دەيدى امانتۇر.

قازىر امانتۇر ۇلتتار بىتىماعىنىڭ تاماشا ستيلىن تاعى قىزمەت اتىرەتىنە الا كەلىپ، بۇقارالىق قىزمەت تاجىربەسى مول بولۋداي ارتقىشىلعىن ساۋلەلەندىرىپ، بۇقارا ٴۇشىن ناقتى ٴىس تىندىرىپ، قيىن ماسەلەلەرىن شەشىپ، ەگىنشىلەرگە، مالشىلارعا، وقۋشىلارعا، مۇگەدەكتەرگە كومەكتەسۋ سىندى قىزمەتتەردى ورىستەتىپ، بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلىپ، اۋقاتتانۋىنا كومەكتەسىپ سۇيەمەلدەدى.

قىزاتولا:

"ۇلتتاردىڭ ۇلى بىتىماعىن اسقاقتاتا شىرقايمىن"

□ ٴتىلشىمىز ٴجازيرا نەسىپبەك

9 - ايدىك 23 - كۇنى "مەملەكەتتىك ۇلتتار بىتىماعى، العاباسارلىعىنداعى ۇلگىلى جەكە" بولعان قيزاتوللا ٴانۋار بەيجيڭگە بارىپ ماداق تاپ - سيلاۋدى قابىلداۋدىڭ الدىندا، قۇلجا قالاسى لۇشيڭ كوشەسى ەرەكشە كوشە رايونىنداعى ٴبىر رەتكى كونسەرتكە قاتىناستى. قۇلجا قالاسى لۇشيڭ كوشەسى ۇلتتار بىتىماعى گارمون ورىكەسترىنىڭ مۇشەسى بولعان قيزاتوللا ساحنادا تاتار ۇلتىنىڭ «ساعىنىش» اتتى حالىق ٴانىن تەرەڭ سۇيىسپەنشىلىكپەن شىرقادى. "ٴان اۋەنى مەن گارمون ٴۇنى قازىر مەنىڭ ٴار ۇلتىنىڭ الۋان ٴتۇرلى مادەنيەتىن تاراتاتىن قاناتىم سىپەتتى، مەن ٴار رەتكى كونسەرتتى بارىنشا قادىرلەيمىن". قيزاتوللا بىلاي دەدى: "ٴبىزدىڭ كونسەرتىمىزدى تاماشالاعان ادامدارىدىڭ شاتتىقتى سەزىنە الۋىن ٴۇمىت ەتەمىن، ونان دا ماڭىزدىسى، كوپشىلىكتىڭ ٴبىزدىڭ ويىن نومىرلەرىمىز ارقىلى ٴار ۇلت مادەنيەتى جوندەگى تۇسىنىگىن تەرەڭدەتۋىن ٴۇمىت ەتەمىن".

2009 - جىلى زەينەتكە شىعۋدان بۇرىن، قيزاتوللا بىلە قازاق اۋتونوميالى وبلىستىق پارتكوم پارتيا مەكتەبىنىڭ كادرى بولاتىن، نەگىزىنەن ۇلتتار ٴتىل اۋدارماسى، ساباق ٴوتۋ سياقتى قىزمەتتەرمەن شۇعىلدانىپ، بىلگەرىندى - كەيىندى بىلە وبلىستىق پارتكوم پارتيا مەكتەبى ٴتىل وقىتۋدىن زەرتتەۋ كەڭسەسىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى، اكىمشىلىك باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى، كەڭسە مەڭگەرۋشىسى سياقتى مىندەتتەردى اتقارعان. ونىڭ ساباعى جاندى دە قىزىقتى بولعاندىقتان، وقۋشىلاردىڭ قىزۋ قارسى الۋىنا يە بولعان. سونىمەن بىرگە، وقۋ - اعارتۋ، وقىتۋ شەبىندەگى ساقا تاربيەشى بولعان ول ۇيرەتۋ، كومەكتەسۋ، جەتەكتەۋ رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ٴار ۇلت جاس وقىتۋشىلارعا تاجىريبەسىن ۇيرەتىپ، ولاردىڭ وقۋ - اعارتۋ، وقىتۋ قىزمەتتەندە جولىققان قيىن ماسەلەلەردى شەشۋىنە بەلسەنە ىرىقتىلىقپەن كومەك كورسەتتى.

"مەن پارتيا مەكتەبىنىڭ كادرىمىن، ۇلتتار بىتىماعى ٴبىزدىڭ اسا ماڭىزدى ٴبىر قىزمەتىمىز. مەن قاي - قاشان دا باستاماشىلدىقپەن ۇلتتار بىتىماعى تۇرالى ٴسوز سويلەپ، ۇلتتار بىتىماعى تۇرالى دىستەردى دىستەيمىن"، - دەدى قيزاتوللا.

بىلە ـــ كوپ نەگىزدى مادەنيەت شوعىرلانعان جەر، ٴار ۇلتتىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن جالعاستىرۋ جانە قورعاۋ دا ۇلتتار بىتىماعىن جەبەۋدەگى ماڭىزدى قىزمەتتەردىڭ ٴبىرى. 20 نەشە جىلدان بەرى، قيزاتوللا جۇڭحۇانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن اسقاقتاتىپ، ٴار ۇلت اراسىنداعى ٴوزارا ٴتۇسىنىسۋدى ارتتىرۋ ٴۇشىن، بىلگەرىندى - كەيىندى «مادەنيەتتى قورعاۋدىڭ ماڭىزدى ٴمانى»، «تاتار ۇلتىنىڭ تاياۋ زامانعى شينجياڭنىڭ وقۋ - اعارتۋ دىستەرىنە قوسقان ۇلەسى جانە ونىڭ ىقپالى جونىندە» سياقتى 70 نەشە ماقالا جاريالاپ، جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ مادەنيەت اسىل قازىنىسىن بايىتۋعا ٴوزىنىڭ ٴبىر كىسىلىك ۇلەسىن قوستى.

قيزاتوللا تاتار ۇلتىنان، قارشادايىنان 3 تە 4 تىلدە سويلەپ ٴبىلدى. ٴان ايتىپ، ٴبي بيلەۋگە شەبەر مادەنيەت رايونىنىڭ ىقپالىندا، ول قارشادايىنان مادەنيەت - كوركەمونەرگە قىزىققان، گارمون تارتۋعا شەبەر ەدى.

2018 - جىلى قيزاتوللا جاڭا ٴومىر ساحناسىن تابادى، ول ۇقساماعان ۇلتتاعى 7 دوسىمەن بىرگە لۇشيڭ كوشەسى ۇلتتار بىتىماعى گارمون انسامبلىن قۇرادى. بۇل ساحنا قيزاتوللانىڭ ٴان اۋەنى مەن گارمون ٴۇنى ارقىلى ٴار ۇلت اراسىنداعى دوستىقتى بارىنشا جىرلاۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

ٴبىر جىلدان استام ۇاقىتتان بەرى، انسامبىل 30 نەشە رەت ٴتۇرلى كونسەرت قويدى. "بۇرىن مەن گارمون اۋەسكەرى عانا بولاتىنمىن، قازىر ۇلتتاردىڭ ۇلى بىتىماعىن اسقاقتاتا شىرقايمىن"، - دەدى قيزاتوللا.

"مەملەكەتتىك ۇلتتار بىتىماعى، العاباسارلىعىنداعى ۇلگىلى جەكە" داڭق اتاعىنا يە بولىپ، بەيجيڭگە بارىپ ماداقتاپ - سيلاۋدى قابىلداۋ قيزاتوللانى بارىنشا جىگەرلەندىرىدى: "وتانىمىز كۇن ساين قۇدىرەتتەنىپ كەلەدى، ٴبىز اناعۇرلىم باتىل تۇرده پارتيانىڭ العىس ايتىپ، پارتيانىڭ ۇننە قۇلاق اسىپ، پارتيانىڭ بىلەسىپ، ۇلتتار بىتىماعى ٴۇشىن ٴوزىمىزدىڭ كۇش - قۋاتىمىزدى ٴوزدىكسىز ارناۋىمىز كەرەك".

رايونىمىز كەدەي جان سانىنىڭ زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋى بويىنشا قامسىزداندىرۋعا التۋعا تىيىستىلەرىن تۇگەلدەي قامسىزداندىرۋعا الۋدى نەگىزىنەن جۇزەگە اسىردى

(باسى 1 - بەتتە)

"9 - ايدىك سوڭىنا دەيىن، تۇتاس رايونىمىز كەدەي جان سانىن قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋى بويىنشا قامسىزداندىرۋعا التۋعا تىيىستىلەرىن تۇگەل قامسىزداندىرۋعا الۋدى نەگىزىنەن جۇزەگە اسىردى، 60 جاستان اسقان كەدەي جان سانىنا زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋ ماملەسى بويىنشا تاراتۋعا تىيىستىلەرىنە تاراتىپ بولدىق"، - دەدى 10 - ايدىك 12 - كۇنى اۋتونوميالى رايوندىق قوعامدىق قامسىزداندىرۋدى باسقارۋ مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستەعى ەرەكشە ەسكەرتىپ ايتقانداي.

تانىستىرۋعا قاراعاندا، بيىل رايونىمىز جالپى حالقتىڭ قوعامدىق قامسىزداندىرۋعا قاتىناسۋ جوسپارىن بەلسەنە بىلگەرىلەتىپ، ارحيۋ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي جان سانىنىڭ نەگىزگى قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋ قاراجاتىن ۇكىمەت ۇاكىلەتتى تاپسىرۋ ساياساتىن تىياناقتاندىرىپ، قوعامدىق قامسىزداندىرۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ شاراسىنىڭ بارلىق كەدەي وڭىرلەردى جانە كەدەي بۇقارانى قامتۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتكەن.

9 - ايدىك سوڭىنا دەيىن، تۇتاس رايونىمىزداعى ارحيۋ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي جان سانىنىڭ قالا - اۋىل تۇرعىندارىنىڭ زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋ ماملەسىنەن يگىلىكتەنىپ، قارتايعاندا كۇتىمگە التۋدى جۇزەگە اسىردى.

مۇنان سىرت، 60 جاستان اسقان ارحيۋ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي جان سانىنىڭ بۇرىن اقشاسى بولماعاندىقتان اقشا تاپسىرا الماعاندارى نەمەسە اقشا تاپسىرۋدى 15 جىلعا تولماعاندارى تولىقتاپ تاپسىرمايدى، بىيلدان باستاپ زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋ ماملەسىنەن توتە يگىلىكتەنەدى. حابىر سياقتى قازىر تۇتاس رايونىمىزدا 60 جاستان اسقان ارحيۋ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي جان سانى تۇگەلدەي زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۋ ماملەسىنەن يگىلىكتەنىپ، قارتايعاندا كۇتىمگە التۋدى جۇزەگە اسىردى.

مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ٴوندىرۋدى جانە ساتۋدى ۇشتاسترىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قيمىلى اقشۋ بەكەتىندە شىمىلدىعىن اشتى

تىلشىلەرىمىز چىن چياڭژي، گاي يوۋجۇن 10 - ايدىك 12 - كۇنى اقشۋدان حابارلايدى. 10 - ايدىك 12 - كۇنى 6 - كەزەكتى شينجياڭ ەرەكشە جەمىس - جيدەك ونىمدەرى (اقشۋ) جارمەڭكەسى جانە 2019 - جىلى مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ٴوندىرۋدى جانە ساتۋدى ۇشتاسترىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قيمىلى (اقشۋ بەكەتى) اقشۋ قالاسىندا شىمىلدىعىن اشتى. اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم، اۋتونوميالى رايونىنىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى ەركىن تۇنياز قاتىناستى.

بۇل رەتكى قيمىل 2019 - جىلعى مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ٴوندىرۋدى جانە ساتۋدى ۇشتاسترىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ (شينجياڭ) قيمىلىنىڭ 2 - بەكەتى. شينجياڭنىڭ ٴىشى - سىرتىنان كەلگەن 200دەن ارتىق ساتىپ الۋ ساۋداگەرلەرى جارمەڭكەگە قاتىناستى، 370 كاسىپورن كورمەگە قاتىناستى.

لوپ اۋدانى كۇنلۇنشۋە بيولوگيالىق عىلىم - تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ كورمە ورنىنداعى كەپتىرىلگەن اعاش ساڭىراۋقۇلاعى جانە شاعىن قوراپتاعى ساڭىراۋقۇلاق قوسىمشا تاعامداري كوپتەگەن ساتىپ الۋشى ساۋداگەرلەردى باۋرادى. بۇل سەرىكتەستىك حوتان ايماعىندا 1500 مۇدان ارتىق ساڭىراۋقۇلاق ەگۋ بازاسىن قۇردى، قازىر جىلدىق ٴونىمى 1500 تونناعا جەتتى، جەرگىلىكتى ورىنداعى 50 مىڭعا جۇۋىق ادام مۇنىڭ يگىلىگىن كوردى، ولاردىڭ باسىم كوبى كەدەي بۇقارا. "بۇرىن سەرىكتەستىكتىڭ تيجاراتى باتىس سولتۇستىك بازارىنا شوعىرلانعان، ال بۇگىن گۇاڭدۇڭ، جياڭسۋ، ججياڭ سياقتى جەرلەردەگى ساۋداگەرلەردىڭ دە ٴبىزدىڭ ونىمدەرىمىزدى ۇناتاتىندىعىن ويلاماعان ەكەنبىز. وسى ورايدان پايدالانىپ، ونىمدەرىمىزدى ٴتىپتى دە الىس جەرلەرگە ساتۋدى ٴۇمىت ەتەمىز"، - دەدى سەرىكتەستىكتىڭ تيجارات - ساتۋ باس باقلاۋشىسى لۇ دومين.

ساۋدا دىستەرى مينيسترلىگىنىڭ بازار جۇيەسى قۇرىلىسى مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى لي گاڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: وسى رەتكى قيمىلدى وراي ەتىپ، اقشۋدىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ تۇتاس مەملەكەتتەگى ٴارقايسى ٴرى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى ساۋداگەرلەرىمەن ورنىقتى ٴوندىرۋ جانە ساتۋدى ٴتۇيىلستىرۋ بايلانىسىن ورناتىپ، اقشۋدىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ەرەكشە ونىمدەرىنىڭ تۇتاس مەملەكەتتەگى ٴارقايسى ٴرى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى ساۋداگەرلەرىمەن ورنىقتى ٴوندىرۋ جانە ساتۋدى ٴتۇيىلستىرۋ بايلانىسىن ورناتىپ، اقشۋدىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ورنىقتى جوعارعى دەڭگەيدەگى ماڭىزدى كورسەتكىشتەرىن ارتتىرۋ جانە شارۋالاردىڭ كىرىسىنىڭ ورنىقتى ارتۋىن جەبەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا جانە اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۋدە دەم بەرۋىن ٴۇمىت ەتەمىن.

(باسى 1 - بەتتە)

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە، قۇمىل قالاسىندا اۋدان، باسقارما دارەجەلىدەن جوعارى باسشى كادرلار وزدەرى جاۋاپتى بولعان قىزمەتىمەن بىرلەستىرىپ، ٴوزى تۇرعان پارتيا ياچەيكاسىنا، ٴوزى جاۋاپتى بولىپ باسقاراتىن ورىندارعا، تۇراتىن قىستاقتارعا، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ بايلانىس تۇيىندەرىنە بارىپ، تۇيىندە تۇرىپ تەكسەرۋ - زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، "تورتكە سالىستىرۋ، ٴتورتتى تابۋ" تالابىنا ساي، وزدەرىمەن بايلانىستىرىپ، جاۋاپكەرشىلىكپەن بايلانىستىرىپ، قىزمەتپەن بايلانىستىرىپ، ورىن تەۋىپ وتىرعان ماسەلەلەردى قاداعالاپ، ارناۋلى رەتتەۋ - وڭاۋدى تىڭعىلقتى بىلگەرىلەتتى.

اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ ۇقىعى، شۇ باعاسى رەفورماسى شارۋالار بۇقاراسى جاپىراي كوڭىل ٴبولىپ وتىرعان ماسەلە. قۇمىل قالالىق شۇ يگىلىگى مەكەمەسى شۇ دىستەرىن، شۇ بايلىعىن باسقارۋ ورتالىعى ۇيرەنۋ تاربيەسى، تەكسەرۋ - زەرتتەۋ، ماسەلەلەردى قاداعالاۋ، رەتتەۋ - تۇزەتۋدى تيانىناقتاندىرۋ سىندى 4 ٴتۇرلى ٴتۇيىندى شارانى مۇقيات تيانىناقتاندىردى. باسقارۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى ۋ حۇڭفاڭ بىلاي دەدى: "ٴبىز توپتىق ۇيرەنۋ مەن جەكەلەردىڭ وزدىگىنەن ۇيرەنۋىنە تاباندى بولىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ٴداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن مۇقيات ۇيرەنىپ، باس شۇجي شي جينپيڭ ورتاعا قويعان 'شۇ ۇنەمدەۋدى الدىڭعى ورىنعا قويۋ، كەڭىستىك جاعىندا بىركەلكى بولۋ، جۇيەلى جونگە سالۋ، ەكى جاقتان كۇش جۇمساۋ' سىندى شۇدى جونگە سالۋ باعىتىن مۇقيات ۇيرەنىپ، دايەكتىلەندىرىپ، تيانىناقتاندىرىپ، شۇ ۇقىعى، شۇ باعاسى رەفورماسىن ۇزدىكسىز بىلگەرىلەتۋ ارقىلى شۇ ۇنەمدەۋدەگى سيلاۋ - تولقتاۋ مەحانيزمىن ورناتىپ، ەگىنشى - مالشىلاردىڭ شۇ ۇنەمدەۋ تانىمىن كۇشەيتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى ەگىمشىلىك قۇرىلىمىن اناعۇرلىم ساپالاندىردىق".

قۇمىل قالالىق جاراتىلىستىق بايلىق مەكەمەسى "تۇزەتۋدى" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ تۇتاس بارىسىنا ٴسىڭىرىپ، جىلجىمايتىن مۇلكتى تىركەۋ ەرەجەسىن ۇزدىكسىز ولشەمدەستىرىپ، جۇمىس ٴبىتىرۋ ٴتارتىبىن ساپالاندىرىپ، جۇمىس ٴبىتىرۋ ۋاقىت شەگىن قىسقارتىپ، جىلجىمايتىن مۇلكتى تىركەۋدى، باجى دىستەرىن، ٴۇي - جاي باسقارۋدى "ٴبىر تەرەزەدەن قابىلداۋ" دى بىلگەرىلەتىپ، ٴبىر رايون، ەكى اۋدانىڭ جىلجىمايتىن مۇلكتى جاي تىركەۋگە الدىرۋ، كەپىلگە قويۋدى تىركەۋگە الدىرۋ دىستەرىن ٴبىتىرۋ ۋاقىتىن جەكە - جەكە 10 ـــ 5 قىزمەت كۇنى دىشىنە قىسقارتىپ، "ينفورماتسيانىڭ ىركىلىسسىزدىگىنە، بۇقارانى سابىلتىپاۋعا مۇمكىندىك جاساۋ" دى جۇزەگە اسىردى.

■ شىنايى ۇيرەنىپ، ناقتى تۇزەتىپ، اۋەلگى ماقساتتان اينىمادى

نازاريا ۇيرەنۋ مەن ٴىس جۇزىندىك ماسەلەلەردى شەشۋدى تىعىز ۇشتاسترۋ ـــ قۇمىل قالاسىنىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى بىلگەرىلەتۋىندەگى ٴبىر ماڭىزدى ٴادىسى. قۇمىل قالاسىنداعى ٴار دارەجەلى پارتكومدار ماسەلەنى باعدار ەتۋدەن جازباي، ماسەلەگە باعىتتاي ۇيرەنىپ، ماسەلەگە باعىتتاي تەكسەرىپ - زەرتتەپ، تەرەڭ ۇيرەنىپ، جەتە ٴتۇسىنىپ، ۇيرەنگەندى قولدانىپ، نازاردى بۇقارا ەڭ كوڭىل ٴبولىپ وتىرعان، ەڭ تىكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەلەرىنە شوعىرلاندىرىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ تىڭعىلقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

قۇمىل قالاسى يجوۋ رايونى "ٴبىر بايلانىسشى ادامدى تۇراقتاندىرۋ، جەللەس ۇيرەنۋ ماتەريالدارىن جەتكىزۋ، ٴبىر رەت ۇگىت - لەكسيا ۇيىمداستىرۋ، ٴبىر رەت سىرلاسۋ ورىستەتۋ، ٴبىر رەت پىكىر الۋ" سىندى ۇيرەنۋگە كومەكتەسۋ، ۇيرەنۋ جەتكىزۋ ٴادىسى ارقىلى ۇيرەنۋ تاربيەسىنىڭ جاپىراي قامتۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى، سوندداي - اق نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى بۇقارالىق قىزمەت بارىسىنا جالپى بەتتىك توعىستىرىپ، ٴسوز - ارەكەتتە اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋدى، بورىشتى دىستە بەرىك ساقتاۋدى ورىندايتىن، پارتيا مۇشەلەرىنىڭ بۇقارا سەنەتىن، ارقا سۇيەي الاتىن، ايرىلا المايتىن سىرلاس ادامعا، جانكۇيەر ادامعا اينالۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

باركول قازاق اۋتونوميالى اۋدانى بورچونجى قالاشق پارتكوم نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ورىستەتۋ بارىسىندا نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىنىڭ جاۋىنگەر قورعاندىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ٴاربىر پارتيا مۇشەسىنىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە بارىسىندا قاتاردان قالماۋىنا مۇمكىندىك جاساۋعا قۇلشىنىپ، ٴشول دالادا كەن رايونىنداعى بىتىراندى جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن كاسىپورىن شىن مانىندە تىعىز ۇيىستىردى. ٴار ايتادا مەملەكەت تۇرىن شارۋادان كەيىنگى ۋاقىتتان پايدالانىپ، بۇل قالاشق پارتيا مۇشەلەرىن شوعىرلى ۇيرەنۋ، پارتيانا كىرگەندەگى اۋەلگى ماقسات حيكايالارىن ايتۋ، پارتيانا دەگەن كوڭىلدەگى سوزدەرىن ايتۋ سياقتىلارعا ۇيىمداستىردى. ۇيرەنۋ - تالقى ارقىلى پارتيا مۇشەلەرىنىڭ يدەيالىق تانىمىن جوعارىلاتىپ، پارتيانا دەگەن سەنىمىن ونان ارى بەكەمدەي ٴتۇستى.

وسى اۋدانىنىڭ كولبويى اۋىلىنداعى پارتيالى كادرلار اۋەلگى ٴماتىندى وقىپ، ٴتۇپ نۇسقانى ۇيرەنىپ، قاعيداسىن ٴتۇسىنىپ، ماسەلەلەردى مۇقيات قاداعالاپ، رەتتەۋ - تۇزەتۋدى تيانىناقتاندىرۋدى بىلگەرىلەتتى. جۇڭتقا ارالاپ جاعداي ۇعىسۋ ارقىلى كولبويى اۋىلى ٴبىر ٴبولىم قىستاق تۇرعىندارى ٴۇشىن جۇمىستانۋ ماسەلەسىن شەشۋ، جەرگىلىكتى تاۋدق ساتۋ، اۋلا شارۋاشىلىعىن دامىتۋدى بىلگەرىلەتۋ، ەگىنشى - مالشى كىرىسىن ارتتىرۋعا كومەكتەسۋ سياقتى ەگىنشى - مالشى شۇعىل شەشۋگە مۇقتاج بولىپ وتىرعان ٴبىر توپ ماسەلەنى رەتتەپ شىقتى.